

Guía Docente

Datos Identificativos					2023/24
Asignatura (*)	Técnicas cualitativas para a análise dos discursos e as realidades sociais		Código	615525008	
Titulación	Mestrado Universitario en Políticas Sociais e Intervención Sociocomunitaria				
Descriptorios					
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos	
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	6	
Idioma	CastelánGalego				
Modalidade docente	Presencial				
Prerrequisitos					
Departamento	Pedagogía e DidácticaSocioloxía e Ciencias da Comunicación				
Coordinación	Golías Pérez, Montserrat		Correo electrónico	montserrat.golias@udc.es	
Profesorado	Golías Pérez, Montserrat		Correo electrónico	montserrat.golias@udc.es	
Web	http://esomi.es/				
Descrición xeral	A materia aborda a investigación cualitativa en ciencias sociais focalizándose na súa peculiaridade, abordando diferentes aproximacións metodolóxicas e as súas implicacións para a acción social, e mostrando as diferentes técnicas cualitativas de recollida de datos e os procesos de análise do material empírico producido.				

Competencias / Resultados do título

Código	Competencias / Resultados do título
A1	CE1 - Determinar as dimensións e categorías axeitadas para o diagnóstico e a análise científica das situacións de exclusión social.
A2	CE2 - Interpretar os feitos e as políticas sociais desde os distintos paradigmas teóricos vixentes na análise da exclusión.
A3	CE3 - Diseñar e desenvolver procesos de observación e documentación para o estudo das políticas e os sistemas de benestar social.
A4	CE4 - Recompilar e interpretar a información suficiente para chegar a diagnósticos fiables sobre os riscos de exclusión e os factores de vulnerabilidade social.
B1	CB1 - Demostrar coñecementos avanzados, de carácter multidisciplinar, para a investigación e o exercicio profesional no ámbito da exclusión social.
B2	CB2 - Aplicar e integrar os coñecementos a contornos e problemas emerxentes e indefinidos, na práctica investigadora e profesional.
B3	CB3 - Seleccionar o marco científico adecuado para avaliar as evidencias dispoñibles e postular hipóteses razoadas sobre a avaliación previsible dos feitos sociais estudados.
B4	CB4 - Identificar os dilemas éticos e a responsabilidade social tras os retos formulados na práctica profesional e investigadora.
B5	CB5 - Comunicar con claridade os coñecementos e problemas científicos sobre os que se traballa tanto a un público non experto como de especialistas.
B6	CB6 - Posuír e comprender coñecementos que proporcionen unha base ou oportunidade para ser orixinais no desenvolvemento e/ou a aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación.
B7	CB7 - Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
B9	CB9 - Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades.
B11	CB11 - Participar en proxectos de investigación e colaboracións científicas no ámbito da exclusión social, en contextos interdisciplinares e de transferencia de coñecementos.
B12	CB12 - Manter responsabilidade e compromiso co desenvolvemento profesional continuo de forma autónoma.
B13	CX1 - Comprender e integrar coñecementos complexos para traducilos en propostas de investigación e programas de intervención en contextos sociais problemáticos.
B14	CX2 - Realizar unha análise crítica da realidade social e do desenvolvemento profesional vinculada aos feitos sociais sobre os que se traballa.
B15	CX3 - Diseñar, aplicar e avaliar proxectos de investigación en ciencias sociais relacionados cos procesos e as situacións de exclusión social.

B16	CX4 - Dirixir e coordinar equipos de investigación e profesionais de carácter multidisciplinar que traballen nos principais ámbitos da exclusión social.
B17	CX5 - Elaborar e defender informes, proxectos e memorias no campo das ciencias sociais.
B18	CX6 - Valorar a adecuación das distintas ferramentas teóricas, metodolóxicas e técnicas ás preguntas e os obxectivos específicos formulados sobre a realidade social e as políticas sociais.
B19	CX7 - Dar respostas innovadoras e orixinais ante situacións problemáticas emerxentes relacionadas coa exclusión social.
B20	CX8 - Aplicar a perspectiva comparada na comprensión das problemáticas sociais e das respostas e solucións políticas.
B21	CX9 - Aplicar unha perspectiva interdisciplinar na análise e a valoración de problemáticas de exclusión e políticas sociais de inclusión e cohesión.
B22	CX10 - Recoñecer e valorar os xuízos de valor e as evidencias nos argumentos que sosteñen as descrições e políticas sobre a realidade social.
C1	CT1 - Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C2	CT2 ? Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C3	CT3 - Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	CT4 - Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía respectuosa coa cultura democrática, os dereitos humanos e a perspectiva de xénero.
C5	CT5 - Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	CT6 -Adquirir habilidades para a vida e hábitos, rutinas e estilos de vida saudables.
C7	CT7 - Desenvolver a capacidade de traballar en equipos interdisciplinares ou transdisciplinares, para ofrecer propostas que contribúan a un desenvolvemento sostible ambiental, económico, político e social.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Identificar os rasgos distintivos e as tensións propias da indagación cualitativa en ciencias sociais	AM3	BM3 BM7 BM13 BM15 BM18	CM1 CM2 CM3 CM5
Comprender as peculiaridades da investigación cualitativa elaborando un deseño emerxente de investigación.	AM2 AM4	BM1 BM2 BM3 BM4 BM7 BM15 BM18	CM1 CM2 CM3 CM4 CM5 CM6
Pór en práctica as principais técnicas de recollida de datos propias da investigación cualitativa (entrevista, observación, grupo de discusión/grupo focal, historia de vida/relato biográfico).	AM3 AM4	BM2 BM7 BM15 BM18	CM1 CM5 CM6

<p>Analizar e interpretar os datos procedentes da aplicación de técnicas cualitativas de recollida de datos nas ciencias sociais.</p>	<p>AM1 AM2 AM4</p>	<p>BM1 BM6 BM7 BM12 BM14 BM15 BM16 BM19 BM20 BM21 BM22</p>	<p>CM5 CM7</p>
<p>Preparar documentos e informes.</p>	<p>AM3 AM4</p>	<p>BM4 BM5 BM7 BM9 BM11 BM15 BM17</p>	<p>CM1 CM5 CM6</p>

Contidos	
Temas	Subtemas
<p>TEMA 1. INTRODUCCIÓN Á METODOLOXÍA CUALITATIVA NAS CCSS.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Historia, xénese e desenvolvemento da investigación nas Ciencias Sociais. - Paradigmas e perspectivas na investigación Cualitativa. - A metodoloxía cualitativa aplicada á intervención social. - Reflexividade ética e política da investigación cualitativa.
<p>TEMA 2. CARACTERÍSTICAS E ELEMENTOS DO DESEÑO CUALITATIVO</p>	<ul style="list-style-type: none"> - O debate en torno ao deseño cualitativo. - A flexibilidade do deseño cualitativo - O deseño emerxente e a construción do problema de investigación. - A definición de preguntas, obxectivos e hipóteses de traballo - Os elementos do deseño cualitativo: ámbitos temporais, espaciais e tamaño da unidade de análise. - As decisións do deseño: delimitación, selección e características das unidades de análises.
<p>TEMA 3. ESTRATEXIAS E TÉCNICAS DE INVESTIGACIÓN CUALITATIVA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - As diferentes técnicas de investigación cualitativa, a súa elección, deseño e aplicación: Entrevistas en profundidade, Historias de vida., Relatos biográficos, Grupos de discusión, Observación... - Estratexias e técnicas innovadoras aplicadas á intervención social
<p>TEMA 4. A ANÁLISE DOS DISCURSOS E AS REALIDADES SOCIAIS: TRATAMENTO E INTERPRETACIÓN DOS DATOS CUALITATIVOS</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Os datos cualitativos: tipos, selección, tratamento e análise - Fundamentos teóricos para a análise cualitativa - Elementos da análise discursiva, enfoques e tipoloxía de discursos - Análises de contido: Selección, importación, organización, xestión e codificación - Uso de software para a análise cualitativa (CAQDAS) - Interpretación e presentación de resultados

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais

Sesión maxistral	A1 A2 A3 B3 B4 B11 B12 B16 C1 C2 C3	19	21	40
Aprendizaxe servizo	A1 A2 A3 A4 B22 B21 B20 B19 B18 B17 B15 B14 B13 B12 B11 B9 B7 B5 B4 B3 B2 B1 C1 C3 C4 C5 C6 C7	15	50	65
Obradoiro	A1 A2 A4 B3 B4 B5 B6 B14 B16 B17 B18 B20 B21 B22 C1 C3 C4 C5 C6	13	30	43
Atención personalizada		2	0	2
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	O profesorado introducirá os diferentes contenidos da materia en sesións de carácter maxistral. Estas motivarán a participación e o debate por parte do alumnado (discusión dirixida). Os documentos de apoio (textuais, audiovisuais, etc.), xunto coas presentacións empregadas, estarán dispoñíbeis na plataforma virtual para o alumnado de ambas modalidades.
Aprendizaxe servizo	Metodoloxía que combina o servizo á comunidade coa aprendizaxe nun só proxecto, no que o alumnado se forma traballando en necesidades reais da súa contorna co fin de melloralo. Para o alumnado en modalidade a distancia, a actividade evaluativa realizada no marco da Aprendizaxe Servizo, será substituída por un traballo tutelado individual.
Obradoiro	Realización de actividades prácticas nas que se combinan diferentes probas: lecturas, debates, análises de fontes secundarias, resolución de problemas, roll play, trátase de prácticas realizadas co apoio e supervisión da profesora da materia. Para o alumnado online, estas actividades adaptaranse para a súa realización e seguimento a distancia a través das ferramentas habilitadas para iso na aula Virtual.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Obradoiro Aprendizaxe servizo	1. Realizarase un seguimento do traballo no marco da Aprendizaxe-Servizo, tanto nas sesións de traballo que se desenvolvan na aula, como no horario de titoría oficial (presencial ou a través de Teams) 2. No caso de estudantes na modalidade online ou con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e exención académica da exención de asistencia, as titorías poderán realizarse de forma virtual (Teams), nas que se guiará tanto o traballo tutelado como as actividades prácticas dos obradoiros. O material de traballo proporcionado en clase incorporase á plataforma virtual da materia.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación

Obradoiro	A1 A2 A4 B3 B4 B5 B6 B14 B16 B17 B18 B20 B21 B22 C1 C3 C4 C5 C6	Realización de actividades prácticas nas que se combinan diferentes probas: lecturas, debates, análises de fontes secundarias, resolución de problemas, roll play, trátase de prácticas sobre un tema específico, realizadas co apoio e supervisión do profesorado da materia.	40
Aprendizaxe servizo	A1 A2 A3 A4 B22 B21 B20 B19 B18 B17 B15 B14 B13 B12 B11 B9 B7 B5 B4 B3 B2 B1 C1 C3 C4 C5 C6 C7	<p>Proposta educativa que combina procesos de aprendizaxe e de servizo á comunidade nun só proxecto onde o alumnado aprende ao traballar sobre necesidades reais da contorna co fin de melloralo. Ten unha tripla intencionalidade: pedagóxica, solidaria e reflexiva.</p> <p>A partir da colaboración con Arquitectura sen Fronteiras, no curso 23-24, tomando o barrio de Agra de Orzán como contexto sobre o que investigar, terán como fío condutor a reivindicación dun hábitat digno e coidador. Nesta proposta participarán outras materias do máster, nas que se colaborará de maneira coordinada para a guía e avaliación do alumnado.</p> <p>No marco desta materia, a participación será en grupo e avaliarase: o deseño das técnicas de investigación cualitativas levadas a cabo, a súa aplicación e a análise da información solicitada.</p>	60

Observacións avaliación

A avaliación do alumnado de modalidade online, con recoñecemento de dedicación a tempo parcial ou con dispensa académica de exención de asistencia será a seguinte:

1. Traballo tutelado individual, avaliaranse

os mesmos aspectos que o alumnado presencial realizará no APS, pero neste caso farano sobre unha temática libre relacionada co Máster (Ver Guía Docente, a distancia).

2. Actividades do taller, adaptadas para a

súa realización a distancia (Ver Guía Docente a distancia)

Na 2ª oportunidade, os criterios de

avaliación serán iguais aos propostos para a 1ª oportunidade.

É obrigatorio resolver as actividades de

forma razoada, apoiando e argumentando en base aos documentos da materia e outros que poidan considerarse de interese.

O uso

indebido de citas e referencias bibliográficas pode resultar nunha sanción na cualificación final e o plaxio no suspenso da materia

A entrega dos traballos que se realicen nesta

materia realizarase a través da ferramenta habilitada para iso na aula virtual, en formato dixital e nas datas indicadas pola profesora.

Bibliografía básica

- Corbetta, P., & Fraile Maldonado, M. (2003). Metodología y técnicas de investigación social. Madrid: McGraw-Hill.
- Denzin, N. K., y Lincoln, Y. S. (2011). The Sage handbook of qualitative research (4th ed.). Thousand Oaks: Sage.
- Delgado, J.M y Gutiérrez, J (coord) (1994). Métodos y técnicas cualitativas de investigación en Ciencias Sociales. Madrid: Síntesis.
- García Ferrando, M., Ibáñez, J., y Alvira Martín, F. (1986). El análisis de la realidad social. Métodos y técnicas de investigación. Madrid: Alianza.
- Gutiérrez, J. (2008). Dinámica del grupo de discusión. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas.
- Ibáñez, J. (1992). Más allá de la sociología: El grupo de discusión: Teoría y crítica (3ª ed.). Madrid: Siglo XXI.
- Jorge Sierra, E. (2003). Nuevos elementos para la reflexión metodológica en sociología. Del debate cuantitativo/cualitativo al dato complejo. Papers, 70, 57-81.
- King, G., Verba, S., & Keohane, R. O. (2000). El diseño de la investigación social. La inferencia científica en los estudios cualitativos. Madrid: Alianza.
- Krueger, R. (1991). El grupo de discusión. Guía práctica para la investigación aplicada. Madrid: Pirámide.
- Lozares, C, Martín, A. López, P. (1998). El tratamiento multiestratégico en la investigación sociológica. Papers, 55, 27-43.
- Murillo, S. (2006). Detectives y camaleones: el grupo de discusión. Una propuesta para la investigación cualitativa. Madrid: Talasa.
- Sarabia, B (1997). Metodología cualitativa en España. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas.
- Trinidad, A. Carrero, V y Soriano, R (2006). Teoría fundamentada "grounded theory" : la construcción de la teoría a través del análisis interpretacional. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas.
- Valles Martínez, M. (1997 (2003 reimp.)). Técnicas cualitativas de investigación social: reflexión metodológica y práctica profesional. Madrid: Síntesis.
- William, E. (2007). The case study handbook: how to read, discuss, and write persuasively about cases. Boston, Mass.: Harvard Business School Press.
- Conde Gutiérrez del Alamo, F. (2009). Análisis sociológico del sistema de discursos. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas.
- van Dijk, T.A. (2009). Discurso y poder. Barcelona: Gedisa.
- Kvale, S. (2011). Las entrevistas en investigación cualitativa. Madrid: Morata.
- Flick, U. (2014). La gestión de la calidad. Madrid: Morata
- Flick, U. (2015). El diseño de la Investigación Cualitativa. Madrid: Morata
- Velasco, M. y Díaz de Rada, A. (1997). La lógica de la investigación etnográfica. Barcelona: Trotta
- Simons, H. (2011). El estudio de caso teoría y práctica. Madrid: Morata
- Harrison, H.; Birks, M.; Franklin, R. y Mills, J. (2017). Case Study Research: Foundations and Methodological Orientations . Forum: Qualitative Social Research, 18(1)
- Coppedge, M. (2012). Democratization and research methods. New York: Cambridge University Press.
- Creswell, John W (1994). Research design: qualitative and quantitative approaches. Thousand Oaks: Sage.
- Goulding, Ch. (2002). Grounded theory: a practical guide for management, business and market researchers. London: Sage.
- Krueger, R. A. (1997). Developing questions for focus groups. London: Sage.
- Krueger, R. A. (1997). Analyzing & reporting focus group results. London: Sage.
- Locke, K.D. (2001). Grounded theory in management research. London: Sage.
- Morgan, D.L. (1997). Planning focus groups. London: Sage.
- Morgan, D.L. (1998). The focus group guidebook. London: SAGE.
- Morse, J. (ed) (1994). Critical issues in qualitative research methods. London: Sage.
- Nagy Hesse-Biber, P.L. (eds) (2006). Emergent methods in social research. Thousand Oaks, California: Sage
- Silverman, D. (1993). Interpreting qualitative data: methods for analysing talk, text and interaction. London: Sage.
- Strauss, A. y Corbin, J. (1990). Basics of Qualitative Research. London: Sage.
- Wertz, F. J. (2011). Five ways of doing qualitative analysis: Phenomenological psychology, grounded theory, discourse analysis, narrative research, and intuitive inquiry. New York: Guilford Press.
- Denzin, N.K. y Lincoln, Y. S. (Coords.) (2012). Manual de investigación cualitativa. Volumen. II. Paradigmas y perspectivas en disputa. Barcelona: Gedisa. Capítulo: Flick, U. (2004). Introducción a la investigación cualitativa. Madrid: Morata. Capítulo: Jackson, Ph W. (1991). La vida en las aulas. Madrid: Morata. (Introducción) Lather, P. (2006). Paradigm proliferation as a good thing to think with: teaching research in education as

a wild profusion. *International Journal of Qualitative Studies in Education*, 19(1), January-February, 35-57. Denzin, N.K. y Lincoln, Y. S. (Coords.) (2012). *Manual de investigación cualitativa. Volumen. I. El campo de la investigación cualitativa*. Barcelona: Gedisa (Cap.6 Christians, C. G. La ética y la política en la investigación cualitativa. Flick, U. (2004). *Introducción a la investigación cualitativa*. Madrid: Morata. Goetz, J. P. y LeCompte. M.D. (1988). *Etnografía y diseño cualitativo en investigación educativa*. Madrid: Morata. Hammersley, M. y Atkinson, P. (2001). *Etnografía. Métodos de investigación*. Barcelona: Paidós. House, E. R. y Howe, K. R. (2001). *Valores en evaluación e investigación social*. Madrid: Morata. Stake, R. E. (1998). *Investigación con estudio de casos*. Madrid: Morata. Taylor, S.J. y Bogdan, R. (1986). *Introducción a los métodos cualitativos de investigación*. Barcelona: Paidós. Corbetta, P., & Fraile Maldonado, M. (2003). *Metodología y técnicas de investigación social*. Madrid: McGraw-Hill. Denzin, N. K., y Lincoln, Y. S. (2011). *The Sage handbook of qualitative research (4th ed.)*. Thousand Oaks: Sage. Delgado, J.M y Gutiérrez, J (coord) (1994). *Métodos y técnicas cualitativas de investigación en Ciencias Sociales*. Madrid: Síntesis. García Ferrando, M., Ibáñez, J., y Alvira Martín, F. (1986). *El análisis de la realidad social. Métodos y técnicas de investigación*. Madrid: Alianza. Gutiérrez, J. (2008). *Dinámica del grupo de discusión*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas. Ibáñez, J. (1992). *Más allá de la sociología: El grupo de discusión: Teoría y crítica (3ª ed.)*. Madrid: Siglo XXI. Jorge Sierra, E. (2003). *Nuevos elementos para la reflexión metodológica en sociología. Del debate cuantitativo/cualitativo al dato complejo*. *Papers*, 70, 57-81. King, G., Verba, S., & Keohane, R. O. (2000). *El diseño de la investigación social. La inferencia científica en los estudios cualitativos*. Madrid: Alianza. Krueger, R. (1991). *El grupo de discusión. Guía práctica para la investigación aplicada*. Madrid: Pirámide. Lozares, C, Martín, A. López, P. (1998). *El tratamiento multiestratégico en la investigación sociológica*. *Papers*, 55, 27-43. Murillo, S. (2006). *Detectives y camaleones: el grupo de discusión. Una propuesta para la investigación cualitativa*. Madrid: Talasa. Sarabia, B (1997). *Metodología cualitativa en España*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas. Trinidad., A. Carrero, V y Soriano, R (2006). *Teoría fundamentada "grounded theory" : la construcción de la teoría a través del análisis interpretacional*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas. Valles Martínez, M. (1997 (2003 reimp.)). *Técnicas cualitativas de investigación social: reflexión metodológica y práctica profesional*. Madrid: Síntesis. William, E. (2007). *The case study handbook: how to read, discuss, and write persuasively about cases*. Boston, Mass.: Harvard Business School Press. Conde Gutiérrez del Alamo, F. (2009). *Análisis sociológico del sistema de discursos*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas. van Dijk, T.A. (2009). *Discurso y poder*. Barcelona: Gedisa. Kvale, S. (2011). *Las entrevistas en investigación cualitativa*. Madrid: Morata. Flick, U. (2014). *La gestión de la calidad*. Madrid: Morata. Flick, U. (2015). *El diseño de la Investigación Cualitativa*. Madrid: Morata. Velasco, M. y Díaz de Rada, A. (1997). *La lógica de la investigación etnográfica*. Barcelona: Trotta. Simons, H. (2011). *El estudio de caso teoría y práctica*. Madrid: Morata. Harrison, H.; Birks, M.; Franklin, R. y Mills, J. (2017). *Case Study Research: Foundations and Methodological Orientations*. *Forum: Qualitative Social Research*, 18(1) NOTA: Esta bibliografía é susceptible de ser modificada a medida que avanza o curso académico co fin de adecuarse ás necesidades formativas do alumnado. Realizarase unha selección de títulos da listaxe final que será de traballo e comentario obrigatorios nas diferentes actividades propostas (actividades iniciais, traballos tutelados, sesión maxistral e/ou discusión dirixida)

Bibliografía complementaria	<ul style="list-style-type: none"> - Coppedge, M. (2012). Democratization and research methods. New York: Cambridge University Press. - Creswell, John W (1994). Research design: qualitative and quantitative approaches. Thousand Oaks: Sage. - Goulding, Ch. (2002). Grounded theory: a practical guide for management, business and market researchers. London: Sage. - Krueger, R. A. (1997). Developing questions for focus groups. London: Sage. - Krueger, R. A. (1997). Analyzing & reporting focus group results. London: Sage. - Locke, K.D. (2001). Grounded theory in management research. London: Sage. - Morgan, D.L. (1997). Planning focus groups. London: Sage. - Morgan, D.L. (1998). The focus group guidebook. London: SAGE. - Morse, J. (ed) (1994). Critical issues in qualitative research methods. London: Sage. - Nagy Hesse-Biber, P.L. (eds) (2006). Emergent methods in social research. Thousand Oaks, California: Sage - Silverman, D. (1993). Interpreting qualitative data: methods for analysing talk, text and interaction. London: Sage. - Strauss, A. y Corbin, J. (1990). Basics of Qualitative Research. London: Sage. - Wertz, F. J. (2011). Five ways of doing qualitative analysis: Phenomenological psychology, grounded theory, discourse analysis, narrative research, and intuitive inquiry. New York: Guilford Press. Denzin, N.K. y Lincoln, Y. S. (Coords.) (2012). Manual de investigación cualitativa. Volumen. II. Paradigmas y perspectivas en disputa. Barcelona: Gedisa. Capítulo:8 Flick, U. (2004). Introducción a la investigación cualitativa. Madrid: Morata. Capítulo: II Jackson, Ph W. (1991). La vida en las aulas. Madrid: Morata. (Introducción) Lather, P. (2006). Paradigm proliferation as a good thing to think with: teaching research in education as a wild profusion. International Journal of Qualitative Studies in Education, 19(1), January-February, 35-57. Denzin, N.K. y Lincoln, Y. S. (Coords.) (2012). Manual de investigación cualitativa. Volumen. I. El campo de la investigación cualitativa. Barcelona: Gedisa (Cap.6 Christians, C. G. La ética y la política en la investigación cualitativa. Flick, U. (2004). Introducción a la investigación cualitativa. Madrid: Morata. Libros generales Goetz, J. P.y LeCompte. M.D. (1988). Etnografía y diseño cualitativo en investigación educativa. Madrid: Morata. Hammersley, M. y Atkinson, P. (2001). Etnografía. Métodos de investigación. Barcelona: Paidós. House, E. R. y Howe, K. R. (2001). Valores en evaluación e investigación social. Madrid: Morata. Stake, R. E. (1998). Investigación con estudio de casos. Madrid: Morata. Taylor, S.J. y Bogdan, R. (1986). Introducción a los métodos cualitativos de investigación. Barcelona: Paidós.
------------------------------------	---

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Prácticas externas/615525028

Diseño de proxectos e traballos de investigación/615525029

Traballo Final de Mestrado (TFM)/615525031

Investigación-acción participativa, acción comunitaria e xestión das organizacións sociais/615525010

Observacións

Ao ser unha materia obrigatoria, cursarana todos o alumno/as matriculados no máster. Os requisitos de acceso son os requisitos xerais de admisión no máster. O alumnado deberá revisar periodicamente a plataforma virtual e consultar os documentos e actividades propostos.A profesora comunicarse co alumnado a través da aula Virtual, do correo electrónico da UDC ou de TeamsA comunicación coa profesora deberase realizar mediante as canles institucionais da UDC, e utilizando o correo electrónico da universidade.Nesta materia: Débese facer un uso sustentable dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural.Terase en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sostenibilidade nos comportamentos persoais e profesionais.De acordo coas diferentes normativas de aplicación para a docencia universitaria, débese incorporar a perspectiva de xénero nesta materia (utilizarse unha linguaxe non sexista, utilizarse bibliografía de autores e autoras, fomentarse a intervención en clase de todos os estudantes, etc. Farase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas, e incidirá na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade. Así mesmo, respectarase o dereito á identidade de xénero.Facilitarase a plena integración do alumnado que, por motivos físicos, sensoriais, psíquicos ou socioculturais, experimente dificultades para un acceso adecuado, igualitario e rendible á vida universitaria.Sosterase o principio de debate democrático, escoitando e respectando todas as opinións diversas ao redor dos temas tratados, tanto de parte do profesorado como do alumnado.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías